

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова* (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Гідрометеорологія
Спеціальність	103 Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача	<i>Паланичко Ольга Вікторівна</i> , кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України та регіоналістики https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobotnyky/palanychko-olha-viktorivna/
Контактний тел.	(050) 207-04-24; (097) 805-65-17
E-mail:	o.palanychko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2711 .
Консультації	Вівторок 13 – 14 год.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Використання наукового потенціалу вищої школи, поліпшення якості підготовки спеціалістів, виховання у них потреби наукового пошуку при розв'язанні професійних завдань у практичній діяльності зумовлює необхідність викладання курсу «Основи наукової діяльності». Адже відомо, що наука – найважливіший фактор технічного, соціально-культурного прогресу й перетворення дійсності, всебічного розвитку людських здібностей і можливостей.

Мета навчальної дисципліни: сформувані у здобувачів вищої освіти системні знання про основні періоди розвитку і становлення науки, основи організації та здійснення наукової діяльності, розвинути вміння застосовувати наукові методи для отримання, аналізу та узагальнення інформації, а також здатність критично мислити, аргументовано формулювати й презентувати результати власних досліджень із дотриманням академічної доброчесності.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАУКИ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Тема 1	Вступ. Академічна доброчесність.
Тема 2	Наука як сфера людської діяльності
Тема 3	Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем методики
Тема 4	Вибір теми наукового дослідження та обґрунтування доцільності його проведення
Тема 5	Інформаційне забезпечення наукової роботи
МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Тема 6	Основи методології науково-дослідної діяльності
Тема 7	Інноваційна діяльність та сучасні гідрометеорологічні дослідження
Тема 8	Організація роботи наукового колективу
Тема 9	Оформлення та представлення результатів наукового дослідження
Тема 10	Наукометрія та сучасні інструменти дослідника: індекси цитування, Scopus, Web of Science, ORCID, ResearchGate, Google Scholar.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

До освітніх технологій, що застосовуються для освоєння курсу «Основи наукової діяльності» належать: електронні книги, цифрові підручники, онлайн-системи домашніх завдань, відео лекції, цифрові картки та багато інших інструментів, що використовуються студентами та викладачем. Під час викладання дисципліни «Основи наукової діяльності» застосовуються такі методи навчання: **лекції** (пояснювально-ілюстративний метод – викладення матеріалу з використанням схем, таблиць, презентацій; проблемна лекція – постановка наукової проблеми та аналіз шляхів її вирішення; лекція-дискусія – залучення

студентів до обговорення наукових концепцій, етапів та етики досліджень); **практичні методи** (розв'язування ситуаційних завдань з наукової діяльності; аналіз прикладів наукових публікацій (тез, статей, дисертацій); розробка власного плану наукового дослідження (мета, завдання, гіпотеза); виконання міні-проектів та дослідницьких завдань); **дослідницькі методи** (робота з науковою літературою та базами даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar); реферування, анотація та рецензування статей; виконання елементів наукового експерименту (аналіз даних, обробка результатів, побудова графіків)); **інтерактивні методи** (дискусії («Що таке наукова новизна?», «Чим відрізняється гіпотеза від мети?»)); рольові ігри (моделювання роботи редакційної колегії, експертної ради); «Мозковий штурм» для пошуку рішень у наукових завданнях, круглі столи та наукові дебати); **інформаційно-комунікаційні методи** (використання електронної освітньої платформи (Moodle), онлайн-бібліотеки та наукометричні ресурси, робота з програмними засобами для оформлення наукових робіт (MS Word); **методи самостійної роботи** (написання есе чи наукових оглядів, підготовка анотацій і бібліографічних описів, самостійне опрацювання нормативних документів (вимоги до кваліфікаційних робіт, правила цитування), складання індивідуального плану дослідження).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Основи наукової діяльності» перевірка якості знань студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять, самостійної роботи. Формами поточного контролю є:

- усне та письмове опитування;
- виконання тестових завдань;
- участь у дискусіях, наукових дебатах;
- підготовка рефератів, оглядів літератури;
- аналіз і рецензування наукових статей;
- презентація індивідуальних завдань (наприклад, складання плану дослідження, формулювання мети, завдань і гіпотези).

Оцінюється рівень засвоєння теоретичного матеріалу; активність у дискусіях; вміння застосовувати методологію наукових досліджень у гідрології.

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає індивідуальні та групові завдання. Основні форми:

- написання анотацій та рецензій на наукові публікації;
- виконання міні-дослідження (обробка гідрологічних даних, побудова графіків, застосування ГІС чи ДЗЗ);
- підготовка тез або наукової доповіді;
- складання проєкту методики дослідження.

Оцінюється глибина та якість опрацьованої літератури; правильність застосування методів; науковий стиль викладу; самостійність і креативність.

Модульний контроль проводиться двічі після завершення кожного змістового модуля. У формі тестів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру у формі заліку з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі. Основними критеріями оцінювання є:

- знання теоретичних основ методології;
- уміння формулювати наукову проблему, мету, завдання, гіпотезу;
- володіння методами збору, обробки та аналізу даних;
- навички роботи з наукометричними базами та програмним забезпеченням;
- здатність презентувати результати дослідження.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни Основи наукової діяльності протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю

(заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає 60: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів. Із них Модуль-контроль 1 і 2 по 10 балів – всього 20 балів. Практичні роботи по 3 бали (всього 27 балів) і самостійна робота (реферат) - 10 балів. Ведення конспекту – 1 бал та усне опитування – 2 бали.

Студент, який набрав протягом вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати залік з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання заліку.

Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (доповіді, реферати, презентації, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 10 балів, які також підсумовуються до загальної оцінки.

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Оцінка (бали)	Оцінка за національною шкалою
A (90-100)	зараховано
B (80-89)	
C (70-79)	
D (60-69)	
E (50-59)	
FX (35-49)	незараховано (з можливістю повторного складання)
F (1-34)	незараховано (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка: національна та ECTS	Критерії оцінювання
90-100	Зараховано A	Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
80-89	Зараховано B	Студент повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
70-79	Зараховано C	Студент розкрив теоретичні питання, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.
60-69	Зараховано D	Студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння матеріалу.
50-59	Зараховано E	Студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі.
35-49	Незараховано FX	Студент не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.
0-34	Незараховано F	Студент не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Важливо дотримуватися правил та умов організації освітнього процесу та правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, при вивченні навчальної дисципліни, що регламентовано таким документом [Положення про організацію освітнього процесу](#) від 02 вересня 2024 протокол № 12.

Відвідування занять із курсу Основи наукової діяльності є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Практичні роботи та самостійні завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Списування під час самостійних робіт або тестування заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн занять, онлайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекцій та практичних занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний класифікатор України Класифікація видів науково-технічної діяльності ДК 015-97. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va822217-97#Text>
2. Закон України Про Вищу освіту / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
4. Наукова бібліотека ЧНУ ім. Ю.Федьковича/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua/>
6. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.library.cv.ua/>

Детальна інформація щодо вивчення курсу

«Основи наукової діяльності»

висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

<https://geoukr.chnu.edu.ua/media/hmtlo4vx/rp2-ond-2025.pdf>